

Wymagania edukacyjne niezbędne do otrzymania śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z HISTORII

Poziom rozszerzony - KLASA 3

1. Źródła do historii XIX i pierwszej połowy XX stulecia

nr	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	Uczeń: - wymienia różne rodzaje źródeł historycznych i przyporządkowuje je do odpowiednich kategorii; - wymienia nowe rodzaje źródeł, które pojawiły się w XIX i na początku XX w.; - wyjaśnia, jakie dziedziny życia może dzięki nim poznawać historyk	Uczeń: - wyjaśnia specyfikę warsztatu historyka zajmującego się XIX i XX w.; - wyjaśnia, co wpłynęło na zwiększenie się ilości źródeł w XIX i na początku XX w.; - przedstawia przykładowe problemy związane z wykorzystaniem i interpretacją źródeł XIX i XX w	Uczeń: - wyjaśnia, jak rozwój administracji państwowej i gospodarki wpłynęły na ilość i rodzaje źródeł historycznych; - przedstawia prasę jako źródło historyczne; - wyjaśnia, czy literatura i prace naukowe mogą być źródłem historycznym	Uczeń: - wyjaśnia, jak przemiany w kulturze wpłynęły na ilość i rodzaje źródeł historycznych; - wyjaśnia problemy związane z wykorzystaniem prasy i filmu jako źródła historycznego; - wyjaśnia, do badania jakich zagadnień historyk może wykorzystać literaturę i prace naukowe	Uczeń: dokonuje analizy przykładowego źródła ikonograficznego, formułując również pytania badawcze

I. Europa i świat w epoce restauracji i rewolucji (pierwsza połowa XIX w.)

nr	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
2.	Uczeń: - wymienia zasady, zgodnie z którymi podejmowano decyzje na kongresie wiedeńskim; - wymienia przykładowe decyzje kongresu wiedeńskiego; - pokazuje na mapie zmiany terytorialne związane z decyzjami kongresu wiedeńskiego	Uczeń: - wymienia państwa, których przedstawiciele odgrywali największą rolę podczas obrad kongresu; - wyjaśnia, czym były Święte Przymierze i „koncert mocarstw”; - pokazuje na mapie państwa, które najczęściej zyskały na kongresie wiedeńskim i decydowały o układzie sił w Europie	Uczeń: - wyjaśnia, dlaczego został zwołany kongres wiedeński; - wyjaśnia, dlaczego kongres wiedeński określa się „tańczącym kongresem”; - łączy podejmowane na kongresie wiedeńskim decyzje z zasadami, zgodnie z którymi je podejmowano	Uczeń: - porównuje mapy Europy z okresu napoleońskiego i po kongresie wiedeńskim oraz wyjaśnia przyczyny najważniejszych różnic; - charakteryzuje cele i przedstawia metody działania Świętego Przymierza; - wyjaśnia, które państwa i dlaczego nie przystąpiły do Świętego Przymierza	Uczeń: na wybranych przykładach przedstawia rolę kobiet na kongresie wiedeńskim

3.	Uczeń: - wymienia czynniki, które wpływały na zmiany demograficzne w Europie; - przedstawia warunki życia robotników;	Uczeń: wyjaśnia, z jakimi zmianami w gospodarce był związany proces industrializacji i urbanizacji;	Uczeń: wyjaśnia, z jakimi zmianami w gospodarce były związane procesy migracyjne w Europie;	Uczeń: - ocenia, które z wynalazków mogły poprawić warunki życia ludności; - wyjaśnia, jak zmiany w transporcie i komunikacji wpłynęły na życie ludzi;	Uczeń: na podstawie różnych rodzajów źródeł przedstawia zmiany w krajobrazie Europy Zachodniej, które zaszły w wyniku rewolucji przemysłowej
4.	Uczeń: - przedstawia założenia romantyzmu; - wymienia style w architekturze i sztuce; - wymienia przykładowych pisarzy I połowy XIX w. i tytuły ich utworów	Uczeń: - wymienia przykładowych twórców oraz ich dzieła; - charakteryzuje literaturę I połowy XIX w.; - wymienia cechy charakterystyczne stylu biedermeier i wyjaśnia, kto był odbiorcą dzieł tworzonych w tym stylu	Uczeń: - wskazuje elementy architektoniczne związane ze stylem gotyckim w zabytkach z XIX w.; - przedstawia zaangażowanie artystów w sprawy polityczne; - charakteryzuje rozwój muzyki w I połowie XIX w.	Uczeń: - wskazuje elementy architektoniczne związane z różnymi stylami (poza gotykiem) w zabytkach z XIX w.; - charakteryzuje zmiany w edukacji w I połowie XIX w.; - przedstawia zaangażowanie artystów w sprawy społeczne	Uczeń: przedstawia wydarzenia historyczne i przemiany społeczne, które stały się kanwą utworów literackich I połowy XIX w.; podaje tytuły i autorów utworów
5.	Uczeń: - wymienia główne założenia ideologii liberalnej; - wymienia główne założenia ideologii konserwatywnej; - wymienia główne założenia komunizmu	Uczeń: - przedstawia dwa nurty w ideologii liberalnej – ekonomiczny i polityczny; - przedstawia działania Charlesa Fouriera i Roberta Owena	Uczeń: - wyjaśnia, jakie zmiany zachodziły w ustrojach państw w związku z ideologią liberalną; - wyjaśnia, dlaczego doszło do powstania ideologii socjalistycznej; - porównuje socjalizm utopijny i komunizm	Uczeń: - przedstawia proces kształtowania się tożsamości narodowej i państwa narodowego; - wyjaśnia, czym różnili się reakcyoniści od konserwatystów	Uczeń: ocenia, czy przedsięwzięcia ekonomiczne socjalistów utopijnych miały szanse powodzenia

6.	Uczeń: • pokazuje na mapie zmiany na Półwyspie Apenińskim, które zaszły w wyniku postanowień kongresu wiedeńskiego; • przedstawia działalność karbonariuszy; • wymienia przyczyny i skutki powstania Greków	Uczeń: • pokazuje na mapie decyzje terytorialne pokoju w Adrianopolu i traktatu londyńskiego; • przedstawia cele wystąpień rewolucyjnych w Hiszpanii w 1820 r.; • wyjaśnia termin Risorgimento	Uczeń: • przedstawia sytuację na Półwyspie Apenińskim w I połowie XIX w.; • wyjaśnia, dlaczego Włosi nie zaakceptowali postanowień kongresu wiedeńskiego; • przedstawia działalność Giuseppe Mazziniego	Uczeń: • charakteryzuje stosunki między władcą a społeczeństwem w Hiszpanii w I połowie XIX w.; • przedstawia przebieg powstania Greków; • charakteryzuje działalność Świętego Przymierza	Uczeń: • przedstawia stosunek społeczeństw europejskich do wystąpień w państwach włoskich, Hiszpanii i Grecji; • przedstawia odwołania do tych wystąpień w literaturze i sztuce
7.	Uczeń: • pokazuje na mapie rozwój terytorialny Stanów Zjednoczonych w I połowie XIX w.; • przedstawia działalność Simóna Bolívara	Uczeń: • przedstawia rozwój gospodarczy Stanów Zjednoczonych w I połowie XIX w.; • charakteryzuje system rządów w krajach Ameryki łacińskiej w I połowie XIX w.	Uczeń: • przedstawia metody przyłączania nowych terenów do Stanów Zjednoczonych w I połowie XIX w.; • wyjaśnia różnice w rozwoju gospodarczym między Północą a Południem Stanów Zjednoczonych; • wyjaśnia, na czym polegała doktryna Monrego	Uczeń: • przedstawia sytuację w koloniach hiszpańskich w I połowie XIX w.; • porównuje proces usamodzielniania się kolonii hiszpańskich i portugalskich w Ameryce łacińskiej; • porównuje sytuację wewnętrzną w krajach Ameryki łacińskiej po uzyskaniu niepodległości	Uczeń: • przedstawia położenie rdzennych mieszkańców Ameryki w państwach, które powstały po upadku imperiów kolonialnych, i w Stanach Zjednoczonych
8.	Uczeń: • wymienia reformy gospodarcze przeprowadzone w Prusach w I połowie XIX w.; • wymienia skutki powstania dekabrystów; • wymienia przyczyny i skutki wojny krymskiej; • pokazuje na mapie obszar, gdzie toczyła się wojna krymska	Uczeń: • wyjaśnia, jakie zmiany zaszły w Prusach w wyniku reform gospodarczych przeprowadzonych w I połowie XIX w.; • wyjaśnia znaczenie Niemieckiego Związku Celnego; • wymienia przyczyny powstania dekabrystów; • przedstawia przebieg wojny krymskiej	Uczeń: • przedstawia zmiany ustrojowe w Prusach w I połowie XIX w.; • charakteryzuje sytuację wewnętrzną w Rosji w I połowie XIX w.; • charakteryzuje sytuację ustrojową i gospodarczą w Austrii w I połowie XIX w.	Uczeń: • przedstawia efekty reform szkolnictwa w Prusach w I połowie XIX w.; • charakteryzuje cele polityki zagranicznej Rosji i idee, które je wspierały; • wyjaśnia, dlaczego Austrię nazywano w I połowie XIX w. „więzieniem narodów”	Uczeń: • wyjaśnia, dlaczego wojnę krymską uznaje się za kres działalności Świętego Przymierza; • przedstawia działalność Florence Nightingale

9.	Uczeń: - wymienia przyczyny i skutki rewolucji lipcowej; - wymienia przyczyny i skutki powstania Belgów; - wymienia przykłady działań niemieckich liberałów w I połowie XIX w.; - pokazuje na mapie zmiany terytorialne po powstaniu Belgów	Uczeń: - przedstawia zmiany ustrojowe we Francji po restauracji Burbonów; - przedstawia reformę prawa wyborczego w Anglii w I połowie XIX w.; - charakteryzuje działalność niemieckich liberałów w I połowie XIX w.	Uczeń: - porównuje monarchię francuską z okresem restauracji Burbonów z monarchią lipcową; - przedstawia działalność czartystów	Uczeń: - charakteryzuje funkcjonowanie monarchii parlamentarnej w Anglii w I połowie XIX w.; - wyjaśnia, jaki wpływ na wydarzenia w Związku Niemieckim miała rewolucja lipcowa we Francji	Uczeń: ocenia szanse społeczeństw na zmianę porządku wprowadzonego na kongresie wiedeńskim do połowy XIX w.
10.	Uczeń: - wymienia najważniejsze przyczyny Wiosny Ludów; - wymienia przyczyny Wiosny Ludów we Francji, państwach niemieckich; - przedstawia skutki Wiosny Ludów we Francji; - wymienia działania zmierzające do zjednoczenia Niemiec w okresie Wiosny Ludów	Uczeń: - przedstawia przyczyny i skutki powstania węgierskiego w 1849 r.; - wskazuje cechy wspólne przebiegu Wiosny Ludów w poszczególnych państwach; - przedstawia działania zmierzające do zjednoczenia Niemiec w okresie Wiosny Ludów; - wyjaśnia, w jaki sposób starano się rozwiązać problemy gospodarczo-społeczne w okresie Wiosny Ludów	Uczeń: - wymienia przyczyny Wiosny Ludów w monarchii habsburskiej i państwach włoskich; - wyjaśnia różnice między koncepcją Wielkich Niemiec i Małych Niemiec; - wymienia skutki Wiosny Ludów w państwach europejskich; - przedstawia znaczenie Wiosny Ludów dla późniejszych wydarzeń w Europie	Uczeń: - wyjaśnia, co spowodowało różnice w przyczynach Wiosny Ludów w poszczególnych państwach europejskich; - wyjaśnia, co ułatwiło monarchom tłumienie wystąpień w okresie Wiosny Ludów; - wyjaśnia, jak wielonarodowy charakter monarchii habsburskiej wpływał na przebieg Wiosny Ludów w Austrii; - wyjaśnia, co ułatwiło Ludwikowi Napoleonowi przejście pełni władzy we Francji	Uczeń: wyjaśnia, dlaczego do wystąpień w okresie Wiosny Ludów nie doszło w Anglii i Rosji

II. Polacy i ziemie polskie w pierwszej połowie XIX w.

nr	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
----	---------------	-------------	-------	--------------	----------

11.	Uczeń: • wyjaśnia, jaki wpływ na rozwój miast miała kolej; • wymienia ośrodki przemysłowe w Królestwie Polskim; • przedstawia rozwój rolnictwa w zaborze pruskim	Uczeń: • przedstawia przebieg procesu uwłaszczeniowego chłopów na ziemiach polskich w XIX w.; • charakteryzuje politykę gospodarczą Franciszka Ksawerego Druckiego-Lubeckiego w Królestwie Polskim; • charakteryzuje gospodarkę w Galicji	Uczeń: • przedstawia zmiany w przestrzeni miejskiej w XIX w.; • wyjaśnia, jakie czynniki wpływały na rozwój ziem polskich pod zaborami w I połowie XIX w.; • przedstawia rozwój rolnictwa w Królestwie Polskim	Uczeń: • porównuje położenie chłopów w poszczególnych zaborach; • porównuje rozwój gospodarczy ziem polskich pod zaborami; • ocenia rolę Stanisława Staszica i Andrzeja Zamoyskiego w rozwoju gospodarczym Królestwa Polskiego	Uczeń: • wymienia inwestycję Franciszka Ksawerego Druckiego-Lubeckiego, która funkcjonuje współcześnie; • porównuje rolę tej inwestycji w XIX w. z rolą, jaką odgrywa współcześnie
12.	Uczeń: • wymienia organy władzy powołane na mocy konstytucji Królestwa Polskiego i ich przykładowe kompetencje; • wymienia prawa narodowe przyznane Polakom w Królestwie Polskim; • wymienia nielegalne organizacje, które powstały w Królestwie Polskim i na ziemiach zabranych	Uczeń: • przedstawia stosunek Aleksandra I do Polaków; • wymienia przykłady łamania przez cara postanowień konstytucji Królestwa Polskiego; • przedstawia cele działalności nielegalnych organizacji powstałych w Królestwie Polskim i na ziemiach zabranych	Uczeń: • porównuje politykę Aleksandra I wobec Królestwa Polskiego w drugim i trzecim dziesięcioleciu XIX w.; • charakteryzuje działalność legalnej opozycji w Królestwie Polskim; • charakteryzuje środowiska, w których powstawały tajne organizacje	Uczeń: • wyjaśnia, co wpływało na zmianę polityki Aleksandra I wobec Królestwa Polskiego; • przedstawia rolę Mikołaja Nowosilcowa i wielkiego księcia Konstantego w Królestwie Polskim; • ocenia, czy w przypadku Królestwa Polskiego w latach 1815–1830 możemy mówić o autonomii, czy unii personalnej z Rosją	Uczeń: • porównuje konstytucję Królestwa Polskiego z konstytucją Księstwa Warszawskiego

13.	Uczeń: - wymienia przyczyny powstania listopadowego; - wymienia ugrupowania działające w czasie powstania listopadowego; - wymienia i pokazuje na mapie miejsca bitew powstania listopadowego; - wymienia przywódców powstania listopadowego	Uczeń: - wymienia organy władz powstańczych; - wymienia główne założenia programów ugrupowań działających w czasie powstania listopadowego; - wymienia represje wprowadzone przez Mikołaja I po klęsce powstania listopadowego	Uczeń: - dzieli przyczyny powstania listopadowego na wewnętrzne i zewnętrzne (wpływ wydarzeń europejskich); - porównuje stosunek do powstania listopadowego i programy ugrupowań działających w jego trakcie; - przedstawia reakcję państw zachodnich na wybuch powstania listopadowego; - charakteryzuje represje popowstaniowe	Uczeń: - przedstawia proces przekształcania się zrywu podchorążych w powstanie narodowe; - uzasadnia, że działania zbrojne powstania listopadowego mogą być określane wojną polsko-rosyjską; - przedstawia udział Polaków z pozostałych zaborów w powstaniu listopadowym; - ocenia szanse powstania listopadowego na zwycięstwo	Uczeń: - przedstawia projekty reform włościańskich z okresu powstania listopadowego; - przedstawia obraz powstania listopadowego w utworach literackich i innych tekstach kultury; - wyjaśnia, jaką funkcję pełni współcześnie Cytadela Warszawska
14.	Uczeń: - przedstawia stosunek Francji do emigrantów polistopadowych; - pokazuje na mapie państwa, do których najliczniej emigrowali Polacy po klęsce powstania listopadowego; - wymienia organizacje powstałe na emigracji i najważniejsze założenia ich programów	Uczeń: - przedstawia stosunek państw europejskich do emigrantów polistopadowych; - wymienia organizacje spiskowe powstałe na ziemiach polskich po klęsce powstania listopadowego; - przedstawia zaangażowanie Polaków w europejski ruch rewolucyjny	Uczeń: - porównuje programy ugrupowań Wielkiej Emigracji; - wyjaśnia przyczyny sporów pomiędzy Polakami na emigracji; - wyjaśnia, dlaczego emigrację polistopadową określa się mianem Wielkiej Emigracji	Uczeń: - charakteryzuje cele i działania księcia Adama Czartoryskiego na emigracji; - porównuje cele organizacji spiskowych powstałych na ziemiach polskich po klęsce powstania listopadowego; - ocenia skuteczność działań podejmowanych przez działaczy emigracyjnych i konspirację na ziemiach polskich	Uczeń: - wymienia ugrupowanie emigracyjne, w którym wcześniej działał Tadeusz Krępowiecki; - przedstawia działalność kaliszzan na emigracji

15.	Uczeń: • przedstawia rozwój gospodarczy Wielkiego Księstwa Poznańskiego w I połowie XIX w.; • wymienia prawa narodowe Polaków w Wielkim Księstwie Poznańskim; • wymienia przyczyny i skutki powstania krakowskiego; • pokazuje na mapie tereny objęte powstaniem krakowskim i rabacją galicyjską oraz obszar Wielkiego Księstwa Poznańskiego	Uczeń: • wymienia organy władzy w Wielkim Księstwie Poznańskim powstałe po kongresie wiedeńskim; • wymienia organy władzy w Wolnym Mieście Krakowie; • przedstawia program społeczno-gospodarczy władz powstania krakowskiego; • wyjaśnia, co to była rabacja galicyjska	Uczeń: • wyjaśnia, dlaczego rok 1830 był cezurą w polityce władz pruskich wobec Wielkiego Księstwa Poznańskiego; • wyjaśnia, jaką rolę w rozwoju gospodarczym Wielkiego Księstwa Poznańskiego odegrały Kasyno i Bazar; • przedstawia relacje między wsią a dworem w Galicji i wyjaśnia ich wpływ na wybuch rabacji galicyjskiej; • porównuje sytuację gospodarczą w Wielkim Księstwie Poznańskim i Galicji	Uczeń: • wyjaśnia, dlaczego rabacja galicyjska przyczyniła się do klęski powstania krakowskiego; • wyjaśnia, jaki był stosunek władz austriackich do rabacji galicyjskiej; • wyjaśnia, co wpłynęło na różnice w rozwoju gospodarczym Wielkiego Księstwa Poznańskiego i Galicji	Uczeń: • wyjaśnia, dlaczego postać Jakuba Szeli była i jest inspiracją dla współczesnych twórców (pisarzy, dramaturgów itp.) • przedstawia wydarzenia z kolejnych lat, w których Bazar w Poznaniu miał swój udział; • wyjaśnia, jaką funkcję Bazar pełni współcześnie
16.	Uczeń: • pokazuje na mapie miejsca starć oddziałów polskich z wojskami pruskimi w 1848 r.; • wymienia trwałe skutki Wiosny Ludów w Wielkim Księstwie Poznańskim; • wymienia skutki Wiosny Ludów dla Polaków	Uczeń: • przedstawia przebieg wydarzeń związanych z Wiosną Ludów w Wielkim Księstwie Poznańskim; • przedstawia działania Polaków w Galicji w okresie Wiosny Ludów; • przedstawia udział Polaków w wydarzeniach Wiosny Ludów w Europie	Uczeń: • charakteryzuje działalność Ligi Polskiej; • przedstawia, co wpływało na stosunek Austriaków do polskich żądań w okresie Wiosny Ludów; • wyjaśnia, w jaki sposób Wiosna Ludów w Galicji wpłynęła na stosunki między wsią a dworem	Uczeń: • wyjaśnia, co wpływało na stosunek liberałów niemieckich i władz pruskich do polskich dążeń narodowych w Wielkim Księstwie Poznańskim; • wyjaśnia, w jaki sposób Wiosna Ludów w Galicji wpłynęła na stosunki między Polakami a Ukraińcami; • ocenia, czy Wiosna Ludów poprawiła położenie Polaków pod zaborami	Uczeń: • przedstawia, w jaki sposób inne narody zapamiętały i upamiętniły Polaków walczących u ich boku w okresie Wiosny Ludów

17.	Uczeń: - wymienia przykładowe przedsięwzięcia arystokracji polskiej w dziedzinie kultury w I połowie XIX w.; - wymienia głównych twórców na ziemiach polskich i na emigracji; • pokazuje na mapie miasta, które były ośrodkami kultury na ziemiach polskich; - wyjaśnia, na czym polegała idea mesjanizmu	Uczeń: - przedstawia rolę uniwersytetów i liceum w Krzemieńcu w rozwoju oświaty; - wyjaśnia, na czym polegał spór klasyków z romantykami; • wskazuje na przykładowych zabytkach cechy klasycyzmu i neogotyku; - przedstawia rolę miast jako ośrodków kultury na ziemiach polskich	Uczeń: - wyjaśnia, dlaczego arystokracja polska w I połowie XIX w. podejmowała inicjatywy w sferze kultury; - przedstawia rolę, jaką odegrały uniwersytety i liceum w Krzemieńcu w rozwoju kultury i nauki; - przedstawia realizację założeń klasycznych i romantycznych w literaturze; - przedstawia rolę emigracji polistopadowej i Paryża w rozwoju kultury polskiej	Uczeń: - wyjaśnia, rolę Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Warszawie, Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk oraz Ossolineum; • przedstawia realizację założeń klasycznych i romantycznych w tekstach kultury; - wyjaśnia genezę stylu dworskiego w architekturze polskiej i podaje przykłady budowli w tym stylu	Uczeń: ocenia, czy przedsięwzięcia kulturalne arystokracji z I połowie XIX w. są ważne także współcześnie dla kultury polskiej; • przedstawia rolę prac Joachima Lelewela dla rozwoju historiografii
-----	---	---	--	---	--

III. Europa i świat w epoce rozwoju cywilizacji przemysłowej (od połowy XIX w. do 1914 r.)

nr	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
18.	Uczeń: - wymienia etapy jednoczenia Włoch w II połowie XIX w. i pokazuje je na mapie; - wymienia etapy jednoczenia Niemiec w II połowie XIX w. i pokazuje je na mapie; - wymienia postanowienia konstytucji Cesarstwa Niemieckiego	Uczeń: - przedstawia rolę Królestwa Sardynii i Camilla Cavoura w procesie jednoczenia Włoch; - przedstawia rolę Prus i Ottona von Bismarcka w procesie jednoczenia Niemiec; - uzasadnia, że Cesarstwo Niemieckie było państwem federacyjnym	Uczeń: - wyjaśnia, dlaczego Królestwo Sardynii odgrywało przewodnią rolę w procesie zjednoczenia Włoch; - wyjaśnia, dlaczego Prusy odgrywały przewodnią rolę w procesie zjednoczenia Niemiec; - porównuje proces jednoczenia Włoch i Niemiec w II połowie XIX w.	Uczeń: - ocenia pozycję monarchii habsburskiej na scenie niemieckiej w XIX w.; - charakteryzuje problemy, z którymi musiały sobie poradzić zjednoczone Włochy; - wyjaśnia, w jaki sposób powstanie dwóch nowych państw wpłynęło na sytuację w Europie; - wyjaśnia, dlaczego używa się określenia, że Niemcy zostały zjednoczone „krwią i żelazem”	Uczeń: - przedstawia, jak Włosi upamiętnili Wiktora Emanuela II; - przedstawia, jaką rolę odgrywa ta budowla współcześnie

19.	Uczeń: - wymienia postanowienia konstytucji francuskiej z 1875 r.; - wyjaśnia, dlaczego doszło do wybuch Komuny Paryskiej; - przedstawia zmiany w prawie wyborczym w Wielkiej Brytanii	Uczeń: - wymienia przemiany ustrojowe, które miały miejsce we Francji w II połowie XIX w.; - wyjaśnia, jak postanowienia konstytucji z 1875 r. wpływały na funkcjonowanie władz III Republiki; - przedstawia system partyjny w Wielkiej Brytanii	Uczeń: - charakteryzuje politykę zagraniczną Napoleona III; - przedstawia, jak przebudowano Paryż w II połowie XIX w.; - przedstawia program Komuny Paryskiej; - wyjaśnia, co przyczyniało się do wzrostu roli i znaczenia Izby Gmin w parlamencie angielskim; - charakteryzuje dążenia emancypacyjne kobiet	Uczeń: - charakteryzuje politykę wewnętrzną Napoleona III; - wyjaśnia, dlaczego zdecydowano się na przebudowę Paryża w II połowie XIX w.; - ocenia skuteczność polityki zagranicznej Napoleona III; - wyjaśnia przyczyny upadku II Cesarstwa; - przedstawia stosunek władz III Republiki do Kościoła katolickiego	Uczeń: - charakteryzuje metody walki sufrażystek o prawa wyborcze; - wyjaśnia, czym różnią się sufrażystki od sufrażetek; - przedstawia przywódczynię walki o prawa kobiet w Kanadzie (pomnik przed budynkiem Parlamentu w Ottawie) lub w innym kraju na przełomie XIX i XX w.
20.	Uczeń: - wymienia nurty w ruchu socjalistycznym i ich główne założenia; - wymienia główne założenia ideologii nacjonalistycznej	Uczeń: - wymienia czynniki, które przyczyniły się do powstania nowoczesnych narodów; - wymienia główne założenia społecznej nauki Kościoła; - wyjaśnia pojęcie syjonizm	Uczeń: - przedstawia czynniki, które doprowadziły do ukształtowania się ideologii nacjonalistycznej; - wyjaśnia pojęcia: szowinizm, rasizm; - porównuje nurty w ideologii socjalistycznej	Uczeń: - przedstawia sytuację Żydów w II połowie XIX w.; - przedstawia cechy partii politycznych powstałych w II połowie XIX w.; - przedstawia rolę Międzynarodówek	Uczeń: porównuje poglądy Michaiła Bakunina, Piotra Kropotkina i Pierre’a Josepha Proudhona

21.	Uczeń: - wymienia różnice w rozwoju gospodarczym między Północą a Południem; - wymienia przykładowe przyczyny i skutki wojny secesyjnej; - wyjaśnia pojęcia: abolicjonizm i segregacja rasowa	Uczeń: - wyjaśnia rolę kolei i emigracji w rozwoju gospodarczym Stanów Zjednoczonych; - wyjaśnia, w jaki sposób różnice gospodarcze między Północą a Południem przekładały się na różnice w polityce wewnętrznej; - wyjaśnia znaczenie XIII i XV poprawki do konstytucji Stanów Zjednoczonych	Uczeń: - wymienia metody powiększania stref wpływów Stanów Zjednoczonych w II połowie XIX w.; - wyjaśnia, dlaczego wybór Abrahama Lincolna na prezydenta doprowadził do secesji stanów południowych; - wyjaśnia, jakie czynniki ułatwiły zwycięstwo Unii w wojnie secesyjnej; - przedstawia trudności, z którymi borykała się Konfederacja w czasie wojny secesyjnej; - charakteryzuje położenie byłych niewolników w stanach południowych po wojnie secesyjnej	Uczeń: - charakteryzuje ekspansję wewnętrzną Stanów Zjednoczonych; - wyjaśnia, w jaki sposób sytuacja międzynarodowa wpływała na przebieg wojny secesyjnej; - wyjaśnia znaczenie bitwy pod Gettysburgiem; - przedstawia informacje o dowódcach Unii i Konfederacji z czasów wojny secesyjnej; - charakteryzuje ekspansję kolonialną Stanów Zjednoczonych na przełomie XIX i XX w.	Uczeń: przedstawia pozostałości po wojnie secesyjnej w stosunkach wewnętrznych w Stanach Zjednoczonych w XX i XXI w.
22.	Uczeń: - wymienia reformy wprowadzone w Rosji po klęsce w wojnie krymskiej; - wymienia przykładowe skutki rewolucji 1905 r. w Rosji; - wyjaśnia, na czym polegała polityka kulturkampfu	Uczeń: - wymienia przykładowe przyczyny rewolucji 1905 r. w Rosji; - wymienia organizacje opozycyjne działające w Rosji w II połowie XIX w. i ich cele; - przedstawia różnice między krajami austriackimi a węgierskimi monarchii habsburskiej	Uczeń: - przedstawia cele polityki wewnętrznej kanclerza Ottona von Bismarcka i metody ich realizacji; - wyjaśnia, dlaczego Austria przekształciła się w monarchię dualistyczną; - porównuje cele i programy partii opozycyjnych w Rosji w II połowie XIX w.; - przedstawia możliwości działania opozycji w Rosji w II połowie XIX w.	Uczeń: - przedstawia politykę Ottona von Bismarcka wobec socjalistów i jej konsekwencje; - porównuje politykę wobec mniejszości narodowych w krajach austriackich i węgierskich monarchii habsburskiej; - ocenia trwałość reform przeprowadzonych w ramach odwilży posewastopolskiej	Uczeń: porównuje sytuację w Rosji, Niemczech i monarchii habsburskiej w II połowie XIX w., wskazując cechy wspólne i różnice w polityce wewnętrznej i zagranicznej tych państw

23.	Uczeń: • pokazuje na mapie tereny kolonii państw europejskich (Anglii, Francji, Niemiec, Włoch); • wymienia przykładowe przyczyny ekspansji kolonialnej w II połowie XIX w.; • definiuje pojęcia: kolonia, protektorat, dominium	Uczeń: • podaje przykłady terytoriów zależnych o statusie kolonii, protektoratu, dominium; • przedstawia konflikty Wielkiej Brytanii związane z tworzeniem imperium kolonialnego; • przedstawia stosunek Europejczyków do podbijanych ludów w Afryce i Azji	Uczeń: • wskazuje związki między ekspansją kolonialną a sytuacją wewnętrzną mocarstw; • porównuje sposób zarządzania posiadłościami zamorskimi przez Francję i Wielką Brytanię; • porównuje stosunek państw europejskich do podbijanych ludów w Afryce	Uczeń: • porównuje tereny zajęte przez państwa europejskie w XV–XVI w. i w II połowie XIX w.; • porównuje stosunek państw europejskich do podbijanych ludów w Azji; • ocenia rolę mocarstw europejskich w rozwoju terenów afrykańskich i azjatyckich	Uczeń: • wyjaśnia, dlaczego Indie były zwane perłą Korony Brytyjskiej; • wymienia państwa niepodległe na kontynencie afrykańskim; • charakteryzuje ekspansję kolonialną Włochów w Afryce w XIX i początku XX w.
24.	Uczeń: • przedstawia proces wzrostu wpływów państw europejskich w Chinach w II połowie XIX w.; • pokazuje na mapie strefy wpływów poszczególnych państw europejskich w Chinach; • wymienia reformy przeprowadzone w Japonii w okresie rewolucji Meiji; • wymienia skutki wojny rosyjsko-japońskiej	Uczeń: • przedstawia politykę izolacjonizmu w Chinach w połowie XIX w.; • wyjaśnia, na czym polegała koncepcja polityki otwartych drzwi; • przedstawia sytuację w Japonii w połowie XIX w.; • wymienia przyczyny wojny rosyjsko-japońskiej	Uczeń: • charakteryzuje powstanie tajpingów i bokserów; • przedstawia okoliczności powstania republiki w Chinach; • przedstawia efekty reform przeprowadzonych w Japonii w okresie rewolucji Meiji; • przedstawia przebieg wojny rosyjsko-japońskiej, pokazując na mapie miejsca najważniejszych bitew	Uczeń: • przedstawia reakcje Chińczyków na wzrost wpływów europejskich w ich państwie; • przedstawia cele reform przeprowadzonych w Japonii w okresie rewolucji Meiji; • porównuje sytuację w Chinach i Japonii w połowie XIX w.; • porównuje działania Chińczyków i Japończyków w II połowie XIX w.	Uczeń: • wymienia niepodległe państwo w Indochinach; • wyjaśnia, które z państw europejskich miało w nim wpływy

25.	Uczeń: - wymienia płaszczyzny rywalizacji mocarstw w II połowie XIX i początkach XX wieku; - wymienia państwa, które tworzyły trójpzymierze i trójp porozumienie; - przedstawia skutki wojen bałkańskich z początku XX w.; - pokazuje na mapie zmiany terytorialne na Półwyspie Bałkańskim w II połowie XIX w. i początku XX w.; - pokazuje na mapie tereny, na których Niemcy chcieli zwiększyć swoje wpływy	Uczeń: - przedstawia proces kształtowania się trójpzymierza i trójp porozumienia; - wymienia zasady polityki zagranicznej Wielkiej Brytanii; - przedstawia przyczyny wojen bałkańskich z początku XX w.; - przedstawia zmiany w polityce zagranicznej Niemiec w II połowie XIX w.	Uczeń: - wyjaśnia, jakie czynniki wpłynęły na zmianę układu sojuszy na przełomie XIX i XX w.; - przedstawia proces rozpadu imperium osmańskiego w II połowie XIX w.; - wyjaśnia pojęcie „kocioł bałkański” i daje przykłady wydarzeń na Półwyspie Bałkańskim, które potwierdzają zasadność takiego określenia; - wyjaśnia, jaki wpływ na kształtowanie się trójp porozumienia miała niemiecka polityka zagraniczna i kolonialna	Uczeń: - ocenia, czy zasady polityki zagranicznej Wielkiej Brytanii były wystarczające, żeby zapewnić jej bezpieczeństwo na przełomie XIX i XX w.; - wyjaśnia rolę ruchu młodotureckiego w polityce tureckiej na początku XX w.; - wskazuje związki między wojnami bałkańskimi a rywalizacją Rosji i Austro-Węgier oraz rozpadem imperium osmańskiego	Uczeń: wyjaśnia, czym był sojusz trzech cesarzy oraz kiedy i z jakich przyczyn się rozpadł
26.	Uczeń: - wymienia nowe surowce, które pojawiły się w II połowie XIX w.; - wymienia wynalazki, które wpłynęły na życie ludzi; - wymienia przykładowych wynalazców z II połowy XIX w.; - definiuje pojęcie monopol	Uczeń: - wyjaśnia, w jaki sposób wynalazki zmieniły życie codzienne ludzi; - wymienia przykładowe odkrycia naukowe i ich odkrywców; - przedstawia wpływ monopolizacji na życie gospodarcze w II połowie XIX w.	Uczeń: - wyjaśnia, w jaki sposób nowe surowce i wynalazki przyczyniły się do rozwoju gospodarczego świata w II połowie XIX w.; - wyjaśnia, dlaczego w II połowie XIX w. mówimy o „drugiej rewolucji przemysłowej”; - przedstawia związki między rozwojem nauki a gospodarką	Uczeń: - ocenia, które wynalazki najbardziej zmieniły życie codzienne ludzi; - ocenia zjawisko monopolizacji gospodarki z punktu widzenia producentów i konsumentów; - przedstawia związki między rozwojem nauki a życiem codziennym ludzi	Uczeń: - przedstawia przykładowe zakłady przemysłowe, które powstały w II połowie XIX w. i przetrwały do czasów współczesnych; - wyjaśnia, czy i jak w czasie swojej działalności zmieniły profil produkcji

27.	Uczeń: - wymienia nurty w sztuce II połowy XIX w. i przykładowych twórców każdego z tych nurtów; - wymienia przykładowych pisarzy II połowy XIX w.; - wymienia założenia filozofii pozytywistycznej; - wymienia cechy kultury masowej	Uczeń: - wymienia czynniki, które przyczyniły się do rozwoju kultury masowej; - przedstawia przemiany życia społecznego; - wyjaśnia, co przyczyniło się do rozwoju sportu w II połowie XIX w.	Uczeń: - wskazuje różnice między poszczególnymi nurtami w sztuce II połowy XIX w.; - przedstawia związki między zmianami w życiu gospodarczym i społecznym a rozwojem kultury masowej; - wyjaśnia, dlaczego na II połowę XIX w. i początek XX w. są używane różne określenia	Uczeń: - ocenia, czy sport można zaliczyć do kultury masowej; - przedstawia różnice między kulturą wysoką a kulturą masową; - charakteryzuje wpływ przemian społecznych na więzi rodzinne i stosunki międzyludzkie	Uczeń: - wskazuje związki prac artysty z kulturą masową na przykładzie Henriego de Toulouse-Lautreca; - przedstawia, czym różniły się igrzyska olimpijskie w starożytnej Grecji od wznowionych w końcu XIX w. igrzysk olimpijskich
-----	--	---	--	--	---

IV. Polacy i ziemie polskie w drugiej połowie XIX i na początku XX w.

nr	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
28.	Uczeń: - wymienia i pokazuje na mapie ośrodki przemysłowe na ziemiach polskich w II połowie XIX w.; - wymienia nowe grupy społeczne, które powstały w społeczeństwie polskim w II połowie XIX w.; - wymienia przyczyny i miejsca emigracji Polaków w II połowie XIX w.	Uczeń: - wymienia gałęzie przemysłu, które rozwinęły się na ziemiach polskich w II połowie XIX w.; - porównuje model rodziny na wsi i w mieście w II połowie XIX w.; - wyjaśnia, w jaki sposób emigracja w II połowie XIX w. wpływała na gospodarkę ziem polskich	Uczeń: - porównuje rozwój gospodarczy ziem polskich pod zaborami; - wyjaśnia, co wpłynęło na przemiany w strukturze społeczeństwa polskiego w II połowie XIX w.	Uczeń: - wyjaśnia, w jaki sposób zmiany w modelu rodziny wpływały na więzi społeczne; - porównuje przyczyny i miejsca emigrowania Polaków w I i II połowie XIX w.	Uczeń: - przedstawia, jak poprawiły się warunki życia robotników w mieście i jak to wpłynęło na wygląd miasta; - przedstawia na przykładzie koncepcję miasta-ogrodu, która pojawiła się w II połowie XIX w.

29.	Uczeń: - wymienia reformy Aleksandra Wielopolskiego; - wyjaśnia, co spowodowało wybuch powstania styczniowego; - wymienia rejony największego natężenia walk powstańczych i pokazuje je na mapie; - wymienia organy władz powstańczych; - wymienia represje zastosowane przez cara wobec Polaków po klęsce powstania styczniowego	Uczeń: - przestawia politykę Aleksandra II wobec Królestwa Polskiego w czasie odwilży posewastopolskiej; - charakteryzuje okres dyktatury Romualda Traugutta; - porównuje postanowienia dekretów uwłaszczeniowych wydanych przez władze powstańcze i cara; - przedstawia stosunek państw zachodnich do powstania styczniowego	Uczeń: - przedstawia reakcje Polaków na politykę Aleksandra II wobec Królestwa Polskiego; - przedstawia czynniki, które wpływały na wzrost nastrojów patriotycznych w Królestwie Polskim; - porównuje poglądy „białych” i „czerwonych”; - porównuje politykę władz powstańczych w zależności od tego, czy przewagę w nich miało ugrupowanie „białych”, czy „czerwonych”	Uczeń: - wyjaśnia, co wpływało na stanowiska państw zachodnich wobec powstania styczniowego; - porównuje powstanie listopadowe i styczniowe; - porównuje represje zastosowane przez cara wobec Polaków w Królestwie Polskim i na ziemiach zabranych; - przedstawia udział Polaków z innych zaborów i cudzoziemców w powstaniu styczniowym	Uczeń: - wymienia postanowienia konwencji Alvenslebena i wyjaśnia jej znaczenie dla przebiegu walk w trakcie powstania styczniowego; - charakteryzuje działalność pozapolityczną Leopolda Kronenberga
30.	Uczeń: wymienia przykładowe partie polityczne powstałe w ramach ruchów ludowego, socjalistycznego i narodowego oraz ich przywódców i główne założenia programowe	Uczeń: - wyjaśnia, na czym polegał trójlojalizm; - przedstawia program Bundu; - przedstawia program Ligi Polskiej	Uczeń: - porównuje dwa nurty w polskim ruchu socjalistycznym; - wymienia partie polityczne i działaczy związanych z każdym z nurtów w polskim ruchu socjalistycznym; - przedstawia, w których zaborach poszczególne ruchy i partie polityczne miały największe poparcie	Uczeń: - ocenia, czy zwolennicy trójlojalizmu dbali o interesy narodowe Polaków; - wyjaśnia, dlaczego endecja ma największe poparcie w zaborze pruskim, partie socjalistyczne – w Królestwie Polskim, a partie ludowe w Galicji; - porównuje program Ligi Polskiej i endecji	Uczeń: - wyjaśnia, dlaczego Stronnictwo Ludowe zmieniło nazwę na Polskie Stronnictwo Ludowe; - wymienia partie polskie działające w XX w. i obecnie, które wywodzą się z partii politycznych powstałych na ziemiach polskich w II połowie XIX w.

31.	Uczeń: - wymienia autonomiczne organy władzy w Galicji i ich kompetencje; - wyjaśnia podłoże konfliktów społecznych na wsi galicyjskiej; - wyjaśnia, jak autonomia w Galicji wpływała na rozwój kultury polskiej	Uczeń: - wskazuje zależności między władzami autonomicznymi a władzami centralnymi; - przedstawia poglądy stańczyków; - przedstawia narodowe żądania Ukraińców; - wyjaśnia, jak autonomia w Galicji wpływała na rozwój tożsamości narodowej	Uczeń: - przedstawia dążenia do reformy prawa wyborczego; - wyjaśnia podłoże konfliktu polsko-ukraińskiego w Galicji Wschodniej; - charakteryzuje mniejszość żydowską w Galicji	Uczeń: - wyjaśnia, kogo uprzywilejowało kurialne prawo wyborcze; - wyjaśnia, co wpłynęło na zmianę układu politycznego w Galicji na przełomie XIX i XX w.; - wyjaśnia, dlaczego Galicję nazywano „polskim Piemontem”	Uczeń: - porównuje działalność Aleksandra Wielopolskiego i Agenora Gołuchowskiego; - wyjaśnia, dlaczego Agenor Gołuchowski uzyskał poparcie Polaków dla swoich działań, a Aleksander Wielopolski nie
32.	Uczeń: - wymienia działania władz pruskich podejmowane w ramach polityki kulturkampfu w zaborze pruskim; - przedstawia cele i działalność Komisji Kolonizacyjnej; - wymienia działania Polaków, które miały na celu obronę przed polityką germanizacyjną	Uczeń: - wyjaśnia, jaki był cel polityki kulturkampfu w zaborze pruskim; - przedstawia cele i działalność Hakaty; - wyjaśnia, jakie możliwości obrony swych praw i interesów mieli Polacy w Niemczech; - przedstawia działania zmierzające do kształtowania polskiej tożsamości narodowej na terenie Pomorza, Mazur, Warmii i Śląska	Uczeń: - charakteryzuje cele polityki władz pruskich (niemieckich) wobec Polaków w II połowie XIX w.; - przedstawia działania, które miały zwiększyć odsetek ludności niemieckiej we wschodnich prowincjach Cesarstwa Niemieckiego; - wyjaśnia, dlaczego w zaborze pruskim był możliwy solidaryzm społeczny	Uczeń: - ocenia skuteczność działań podejmowanych przez władze pruskie (niemieckie) i Polaków w II połowie XIX w.; - wyjaśnia, co utrudniało kształtowanie polskiej tożsamości narodowej na Warmii, Mazurach, Pomorzu i Śląsku; - wyjaśnia, jaki był cel prowadzenia działań w duchu solidaryzmu społecznego	Uczeń: porównuje możliwości i efekty działania posłów polskich w parlamentach państw zaborczych

33.	Uczeń: • przedstawia program pozytywistów warszawskich; • wymienia skutki rewolucji 1905 r. w Królestwie Polskim; • wymienia grupy społeczne, które przystąpiły do strajków w trakcie rewolucji 1905 r.	Uczeń: • wyjaśnia, co wpływało na nastroje społeczne w Królestwie Polskim na początku XX w.; • przedstawia przyczyny rewolucji 1905 r. w Królestwie Polskim; • przedstawia cele poszczególnych grup społecznych, które przystąpiły do strajków w trakcie rewolucji 1905 r.	Uczeń: • przedstawia przebieg rewolucji 1905 r. w Królestwie Polskim; • przedstawia stosunek różnych ugrupowań politycznych w Królestwie Polskim do rewolucji 1905 r.; • charakteryzuje politykę władz rosyjskich wobec Królestwa Polskiego po stłumieniu rewolucji 1905 r.	Uczeń: • wyjaśnia, w jaki sposób wydarzenia w Rosji z początku XX w. wpływały na sytuację w Królestwie Polskim; • przedstawia przebieg rewolucji 1905 r. w Królestwie Polskim; • przedstawia stosunek różnych ugrupowań politycznych w Królestwie Polskim do rewolucji 1905 r.; • ocenia trwałość zmian, które zaszły w Królestwie Polskim w wyniku rewolucji 1905 r.; • charakteryzuje politykę władz rosyjskich wobec Królestwa Polskiego po stłumieniu rewolucji 1905 r.	Uczeń: • porównuje „noc paskiewiczowską” z „nocą apuchtinowską”
-----	---	--	---	---	---

34.	Uczeń: - wymienia orientacje polityczne istniejące na ziemiach polskich przed wybuchem I wojny światowej; - wymienia ugrupowania i osoby je tworzące; - wymienia przykładowe organizacje paramilitarne powstałe na ziemiach polskich przed I wojną światową; - formułuje główny cel działania organizacji paramilitarnych	Uczeń: - wyjaśnia, dlaczego powstał Związek Walki Czynnej, i przedstawia, na jakim terenie działał; - przedstawia rolę Komisji Tymczasowej Skonfederowanych Stronnictw Niepodległościowych; - przedstawia inne, poza militarnymi, cele działania polskich organizacji paramilitarnych	Uczeń: - wyjaśnia, dlaczego poszczególni przywódcy decydowali się na opowiedzenie się po stronie Rosji lub Austrii w przewidywanej wojnie; - wyjaśnia, dlaczego Austriacy akceptowali istnienie polskich organizacji paramilitarnych w Galicji przed I wojną światową	Uczeń: wyjaśnia, jak sytuacja na Bałkanach na początku XX w. wpłynęła na nastroje społeczeństwa polskiego w Galicji i stosunek władz austriackich do polskich organizacji paramilitarnych działających na jej terenie	Uczeń: przedstawia, kiedy wcześniej w działalności Polaków w Galicji pojawiła się koncepcja trialistyczna (przekształcenie monarchii habsburskiej w Austro-Węgry-Polskę)
35.	Uczeń: - przedstawia cechy pozytywizmu w kulturze; - wymienia najważniejsze cechy kultury okresu Młodej Polski; - wymienia przykładowych artystów polskich II połowy XIX i początku XX w.; - przedstawia osiągnięcia naukowe Polaków w II połowie XIX i na początku XX w.	Uczeń: - wymienia przykładowe dzieła sztuki lub zabytki architektury i przyporządkowuje je do poszczególnych stylów; - przedstawia rozwój kultury masowej na ziemiach polskich; - wyjaśnia, w jaki sposób Polacy z różnych zaborów współpracowali i wspierali się wzajemnie; - wyjaśnia, w jaki sposób kultura łączyła Polaków ponad zaborami	Uczeń: - przedstawia rolę przykładowych artystów w kulturze polskiej II połowy XIX i początku XX w.; - na konkretnych przykładach wskazuje cechy charakterystyczne stylów w sztuce i architekturze; - wyjaśnia, co wpływało na rozwój kultury masowej na ziemiach polskich; - przedstawia zmianę pozycji kobiet w społeczeństwie polskim na przełomie XIX i XX w.	Uczeń: - charakteryzuje rozwój szkolnictwa na ziemiach polskich w II połowie XIX w.; - przejawia wkład Polaków w badanie Syberii; - przedstawia rolę historii w twórczości artystów polskich w II połowie XIX i na początku XX w.; - wyjaśnia, dlaczego Kraków nazywano „Polskimi Atenami”	Uczeń: przedstawia osiągnięcia Polaków w II połowie XIX i na początku XX w. poza kontynentem europejskim i Rosją

V. Polska, Europa i świat w okresie Wielkiej Wojny

nr	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
36.	Uczeń: - wymienia bezpośrednie przyczyny I wojny światowej; - wymienia państwa walczące po stronie państw ententy i państw centralnych; - wymienia i pokazuje na mapie najważniejsze bitwy I wojny światowej z lat 1914–1916	Uczeń: - wymienia nowe rodzaje broni użyte w czasie I wojny światowej; - wyjaśnia, co oznaczają pojęcia: wojna pozycyjna, wojna totalna; - uzasadnia, że działania wojenne na froncie zachodnim miały charakter wojny pozycyjnej	Uczeń: - wyjaśnia cele i konsekwencje realizacji przez Niemców planu Schlieffena; - wyjaśnia, dlaczego kolejne państwa przyłączały się do państw centralnych lub ententy; - przedstawia przebieg działań wojennych na morzu; - wyjaśnia, jak wojna wpływała na życie codzienne ludności	Uczeń: - przedstawia przebieg działań wojennych na Półwyspie Bałkańskim i froncie włoskim; - wyjaśnia cele kolejnych ofensyw podejmowanych przez państwa walczące; - wyjaśnia, w jaki sposób nowe rodzaje broni wpłynęły na prowadzone działania wojenne; - wyjaśnia rolę kolonii i ich mieszkańców w czasie I wojny światowej	Uczeń: - przedstawia różne formy i znaczenie działań propagandowych w czasie I wojny światowej; - przedstawia, do jakich działań wykorzystywano zwierzęta w czasie I wojny światowej
37.	Uczeń: - wymienia przyczyny i skutki rewolucji lutowej; - wymienia przyczyny i skutki rewolucji październikowej; - wymienia dekrety wprowadzone przez władze bolszewickie; - wymienia organy władzy bolszewików; - wyjaśnia, kim byli biali i czerwoni	Uczeń: - przedstawia plany przekształceń ustrojowych w Rosji proponowane przez bolszewików, mienszewików, kadetów; - charakteryzuje rządy bolszewików w Rosji; - przedstawia zasady komunizmu wojennego	Uczeń: - przedstawia sytuację w Rosji w pierwszych latach wojny i wskazuje jej wpływ na wybuch rewolucji lutowej; - wyjaśnia, na czym polegała dwuwładza w Rosji po rewolucji lutowej; - charakteryzuje wojnę domową w Rosji	Uczeń: - wyjaśnia, co ułatwiło bolszewikom dokonanie przewrotu (rewolucja październikowa); - przedstawia znaczenie dekretów wprowadzonych przez władze bolszewickie; - przedstawia stosunek państw ententy do przemian zachodzących w Rosji w latach 1917–1922	Uczeń: wyjaśnia, co to była „Dziecięca arka”

38.	Uczeń: - wymienia dokumenty, w których była mowa o powstaniu niepodległego państwa polskiego, i ich najważniejsze postanowienia; - wymienia przykładowe działania Komitetu Narodowego Polskiego i Legionów Polskich; - pokazuje na mapie miejsca bitew, w których brały udział polskie formacje zbrojne	Uczeń: - przedstawia zmiany w stanowisku Niemiec i Austro-Węgier oraz Rosji wobec kwestii odzyskania przez Polskę niepodległości; - wyjaśnia przyczyny zmian stanowiska państw zaborczych wobec kwestii odzyskania przez Polskę niepodległości; - wyjaśnia, co to była Błękitna Armia	Uczeń: - wyjaśnia przyczyny wydania aktu 5 listopada; - charakteryzuje politykę państw centralnych na okupowanych terenach Królestwa Polskiego; - przedstawia rolę Komitetu Narodowego Polskiego w odzyskaniu przez Polskę niepodległości; - przedstawia szlak bojowy Legionów Polskich	Uczeń: - przedstawia rolę Naczelnego Komitetu Narodowego; - ocenia znaczenie aktu 5 listopada dla odzyskania przez Polskę niepodległości; - wyjaśnia, co wpływało na stosunek państw ententy do kwestii odzyskania przez Polskę niepodległości; - przedstawia udział Polaków w wojnie u boku Rosji	Uczeń: przedstawia udział Polek w walkach o odzyskanie niepodległości w czasie I wojny światowej
39.	Uczeń: - wymienia postanowienia pokoju brzeskiego; - pokazuje na mapie miejsca bitew z lat 1917–1918; - przedstawia sytuację Turcji w ostatnich latach wojny	Uczeń: - wyjaśnia, dlaczego udział w wojnie Stanów Zjednoczonych był ważny dla państw ententy; - charakteryzuje trudności gospodarcze i polityczne Niemiec i Austro-Węgier jesienią 1918 r.; - przedstawia sytuację Bułgarii w ostatnich latach wojny	Uczeń: - wyjaśnia, dlaczego Stany Zjednoczone przystąpiły do wojny po stronie państw ententy; - wyjaśnia, dlaczego bolszewicka Rosja zdecydowała się na podpisanie pokoju brzeskiego; - przedstawia konsekwencje trudnej sytuacji gospodarczej Niemiec i Austro-Węgier jesienią 1918 r.	Uczeń: - przedstawia konsekwencje trudnej sytuacji politycznej Niemiec i Austro-Węgier jesienią 1918 r.; - przedstawia sytuację Rumunii w ostatnich latach wojny; - wyjaśnia, dlaczego rok 1917 można uznać za przełomowy w czasie I wojny światowej	Uczeń: przedstawia próbę zawarcia separatystycznego pokoju przez Austro-Węgry

40.	Uczeń: • przedstawia działalność Rady Regencyjnej jesienią 1918 r.; • przedstawia rolę Józefa Piłsudskiego w budowaniu struktur polskiego państwa w 1918 r.	Uczeń: • przedstawia program i działania rządu Jędrzeja Moraczewskiego; • przedstawia proces kształtowania się polskich władz lokalnych – Tymczasowego Rządu Ludowego Republiki Polskiej, Polskiej Komisji Likwidacyjnej, Naczelnej Rady Ludowej	Uczeń: • porównuje programy rządów Ignacego Daszyńskiego i Jędrzeja Moraczewskiego; • wyjaśnia, jak wielonarodowy charakter Galicji wpływał na sytuację na tym terenie jesienią 1918 r.; • przedstawia proces kształtowania się władz polskich w zaborze pruskim	Uczeń: • przedstawia okoliczności powstania Republiki Tarnobrzesckiej i program jej twórców; • wyjaśnia, jaką rolę odgrywały lokalne ośrodki władzy na ziemiach polskich; • wyjaśnia, jak wielonarodowy charakter Śląska Cieszyńskiego wpływał na sytuację na tym terenie jesienią 1918 r.	Uczeń: • przedstawia ośrodki władzy tworzone na ziemiach polskich przez Socjaldemokrację Królestwa Polskiego i Litwy jesienią 1918 r.; • wyjaśnia, jaki był cel tworzenia tych ośrodków władzy
-----	--	---	--	--	---

VI. Europa i świat w okresie międzywojennym

nr	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
41.	Uczeń: • wymienia najważniejsze postanowienia traktatu wersalskiego; • pokazuje na mapie państwa, które powstały po I wojnie światowej; • wymienia przykładowe problemy związane utrzymaniem ładu wersalskiego; • wymienia cele i najważniejsze organy Ligi Narodów	Uczeń: • pokazuje na mapie najważniejsze zmiany terytorialne, które wprowadzono na mocy traktatu wersalskiego; • wyjaśnia znaczenie pojęć: ładu wersalski i ładu waszyngtoński; • wyjaśnia, co było największą słabością Ligi Narodów; • przedstawia stosunek Niemców do postanowień traktatu wersalskiego	Uczeń: • przedstawia stanowiska państw ententy wobec powojennego losu Niemiec; • wymienia postanowienia traktatów pokojowych zawartych z pozostałymi państwami centralnymi; • wyjaśnia, w jaki sposób postanowienia traktatu wersalskiego były kompromisem różnych stanowisk państw zwycięskich; • wymienia przykładowe inicjatywy i działania Ligi Narodów; • wskazuje słabości Ligi Narodów	Uczeń: • przedstawia stanowiska państw ententy wobec powojennego losu pozostałych państw centralnych; • wyjaśnia, w jaki sposób postanowienia pozostałych traktatów pokojowych były kompromisem różnych stanowisk państw zwycięskich; • ocenia szanse trwałości ładu wersalskiego i ładu waszyngtońskiego; • przedstawia problemy mniejszości narodowych; • charakteryzuje mocne strony Ligi Narodów	Uczeń: • przedstawia rolę geografów w ustalaniu granic po I wojnie światowej

42.	Uczeń: - wymienia przykładowe skutki gospodarcze I wojny światowej; - wymienia państwa, które mogły najbardziej odczuć skutki I wojny światowej; - przedstawia zmianę pozycji kobiet w społeczeństwach europejskich po I wojnie światowej	Uczeń: - wymienia przykładowe skutki społeczne I wojny światowej; - wyjaśnia, które państwa i dlaczego mogły najbardziej odczuć skutki I wojny światowej; - wyjaśnia, co wpłynęło na zmianę pozycji kobiet w społeczeństwach europejskich po I wojnie światowej; - wymienia zmiany, które zaszły w koloniach w wyniku I wojny światowej	Uczeń: - przedstawia zmiany w strukturze demograficznej państw po I wojnie światowej; - wyjaśnia, co poza działaniami wojennymi wpłynęło na te zmiany	Uczeń: - wyjaśnia, jak Wielka Wojna wpłynęła na relacje rodzinne; - przedstawia bilans I wojny światowej; - wyjaśnia, w jaki sposób Wielka Wojna wpłynęła na mieszkańców kolonii	Uczeń: - przedstawia odbicie przeżyć związanych z doświadczeniami Wielkiej Wojny w dziełach kultury; - porównuje sposoby walki i konsekwencje epidemii grypy hiszpanki po I wojnie światowej z sytuacją związaną z obecną epidemią COVID-19
43.	Uczeń: - wymienia przykładowe działania Franklina Delano Roosevelta, które miały na celu poprawienie sytuacji gospodarczej w Stanach Zjednoczonych; - wymienia przykładowe przyczyny wielkiego kryzysu gospodarczego; - wymienia najważniejsze skutki wielkiego kryzysu gospodarczego na świecie	Uczeń: - przedstawia konsekwencje krachu na giełdzie nowojorskiej; - charakteryzuje program Nowego Ładu	Uczeń: - wskazuje zależności między różnymi aspektami sytuacji gospodarczo-społecznej w Stanach Zjednoczonych lat 20. XX w. a wielkim kryzysem gospodarczym; - porównuje dwie drogi wyjścia z kryzysu – liberalizm i interwencjonizm; - przedstawia bezpośrednie skutki wielkiego kryzysu gospodarczego	Uczeń: - wyjaśnia, dlaczego wielki kryzys gospodarczy objął prawie cały świat; - wyjaśnia, dlaczego wielki kryzys gospodarczy dotknął głębiej rolnictwo i kraje rolnicze; - przedstawia długofalowe skutki wielkiego kryzysu gospodarczego	Uczeń: - wyjaśnia, w jaki sposób akt o prohibicji wpłynął na sytuację gospodarczo-społeczną w Stanach Zjednoczonych w okresie wielkiego kryzysu; - wyjaśnia, dlaczego wielki kryzys gospodarczy był w niewielkim stopniu odczuwany w ZSRS i Hiszpanii

44.	Uczeń: - wymienia organy władzy Republiki Weimarskiej i ich przykładowe kompetencje; - wymienia problemy wewnętrzne Republiki Weimarskiej; - przedstawia założenia Nowej Polityki Ekonomicznej	Uczeń: - wyjaśnia znaczenie układu w Rapallo i lokarniejskich dla pozycji międzynarodowej Niemiec; - przedstawia proces przejmowania władzy w Rosji przez Stalina	Uczeń: - wyjaśnia, w jaki sposób Niemcy przezwyciężyły problemy gospodarcze; - porównuje gospodarkę komunizmu wojennego i Nową Politykę Ekonomiczną; - przedstawia pozycję międzynarodową Rosji w latach 20. XX w.	Uczeń: - wyjaśnia, co przyczyniło się do braku stabilności sytuacji wewnętrznej w Niemczech; - przedstawia rolę Kominternu w polityce zagranicznej Związku Sowieckiego; - porównuje pozycję międzynarodową Republiki Weimarskiej i Rosji Sowieckiej w latach 20. XX w.	Uczeń: przetwarza proces przyłączania do Rosji Sowieckiej niepodległych państw, które powstały na Kaukazie (np. Gruzji)
45.	Uczeń: - wymienia trudności gospodarcze Włoch po I wojnie światowej; - wymienia założenia ideologii faszystowskiej; - pokazuje na mapie tereny ekspansji Włoch faszystowskich; - podaje przykłady kontroli państwa nad życiem obywateli	Uczeń: - wymienia trudności polityczne Włoch po I wojnie światowej; - przedstawia proces przejmowania władzy przez Benito Mussoliniego; - charakteryzuje politykę gospodarczą Mussoliniego	Uczeń: - wyjaśnia, dlaczego Włosi byli niezadowoleni z postanowień traktatów pokojowych po I wojnie światowej; - wyjaśnia, dlaczego Mussolini zyskał poparcie Włochów; - charakteryzuje stosunki między państwem włoskim a Kościołem; - charakteryzuje politykę zagraniczną faszystowskich Włoch	Uczeń: - charakteryzuje politykę Mussoliniego wobec mniejszości narodowych; - uzasadnia, że państwo włoskie za rządów Mussoliniego było państwem totalitarnym; - wyjaśnia, które instytucje w państwie włoskim były w miarę niezależne od Mussoliniego; - wyjaśnia rolę propagandy w państwie włoskim	Uczeń: wyjaśnia, w jaki sposób Benito Mussolini nawiązywał do tradycji imperium rzymskiego

46.	Uczeń: - wymienia organy władzy w Związku Sowieckim; - wymienia założenia gospodarki centralnie planowanej; - wyjaśnia, co to była wielka czystka; - wymienia cechy socrealizmu	Uczeń: - charakteryzuje represje wobec ludności stosowane przez władze w okresie rządów Stalina; - wyjaśnia przyczyny represji różnych grup ludności w państwie sowieckim; - przedstawia przykłady działań propagandowych w ZSRS	Uczeń: - przedstawia konsekwencje industrializacji i kolektywizacji przeprowadzanej w Związku Sowieckim; - charakteryzuje politykę zagraniczną Związku Sowieckiego w latach 30. XX w.; - przedstawia rolę i środki stosowane przez propagandę w ZSRS	Uczeń: - wyjaśnia rolę propagandy i sztuki w kształtowaniu wizerunku przywódcy i państwa sowieckiego; - uzasadnia, że Związek Sowiecki był państwem totalitarnym; - ocenia, czy założenia gospodarki komunistycznej (kolektywizacja, gospodarka nakazowo-rozdzielcza itp.) faktycznie doprowadziły do rozwoju gospodarczego Związku Sowieckiego	Uczeń: - wyjaśnia symbolikę, która pojawia się w propagandzie Związku Sowieckiego; - wymienia inwestycje Związku Sowieckiego wykonywane przez więźniów łagrów i przedstawia ich rolę
47.	Uczeń: - wymienia założenia ideologii nazistowskiej; - przedstawia okoliczności objęcia funkcji kanclerza przez Adolfa Hitlera - wymienia cechy państwa totalitarnego na przykładzie III Rzeszy	Uczeń: - wyjaśnia cel uchwalenia ustaw norymberskich; - przedstawia wydarzenia określone jako noc kryształowa; - przedstawia politykę NSDAP wobec przeciwników politycznych	Uczeń: - przedstawia walkę o władzę w łonie NSDAP; - charakteryzuje politykę władz III Rzeszy wobec Żydów; - wskazuje związki między ideologią nazistowską a polityką wobec Żydów	Uczeń: - wyjaśnia, dlaczego Hitlera poparły różne grupy społeczne w Niemczech; - charakteryzuje politykę gospodarczą III Rzeszy; - uzasadnia, że III Rzesza była państwem totalitarnym	Uczeń: - przedstawia rolę Josepha Goebbelsa jako ministra propagandy III Rzeszy; - wyjaśnia, w jaki sposób ideologia nazistowska znajdowała odzwierciedlenie w sztuce III Rzeszy

48.	Uczeń: - wymienia cechy państwa autorytarnego; - przedstawia cechy państwa autorytarnego na przykładzie Hiszpanii i Japonii; - porównuje reżimy autorytarne w Hiszpanii i Japonii; - wymienia przywódców tych państw	Uczeń: - wymienia przykładowe przyczyny kryzysu demokracji w dwudziestoleciu międzywojennym - przedstawia cechy państwa autorytarnego na przykładzie Jugosławii, Węgier i Turcji; - porównuje reżimy autorytarne w Jugosławii, Turcji i na Węgrzech; - wymienia przywódców tych państw	Uczeń: - wyjaśnia wpływ traktatów pokojowych po I wojnie światowej i wielkiego kryzysu gospodarczego na kryzys demokracji; - przedstawia cechy państwa autorytarnego na przykładzie Portugalii i Bułgarii; - porównuje reżimy autorytarne w Portugalii i Bułgarii; - wymienia przywódców tych państw	Uczeń: - charakteryzuje kryzys demokracji w dwudziestoleciu międzywojennym; - porównuje państwa autorytarne i totalitarne; - przedstawia cechy państwa autorytarnego na przykładzie Austrii i Rumunii; - porównuje reżimy autorytarne w Austrii i Rumunii; - wymienia przywódców tych państw	Uczeń: charakteryzuje reżimy autorytarne w republikach bałtyckich
49.	Uczeń: - przedstawia sytuację gospodarczą Francji w dwudziestoleciu międzywojennym - przedstawia stosunki francusko-niemieckie w dwudziestoleciu międzywojennym; - pokazuje na mapie obszary ekspansji Stanów Zjednoczonych w dwudziestoleciu międzywojennym	Uczeń: - przedstawia proces kształtowania się Brytyjskiej Wspólnoty Narodów; - porównuje stosunek Francji i Wielkiej Brytanii do Niemiec po I wojnie światowej; - przedstawia drogę Irlandii do odzyskania niepodległości w XX w.	Uczeń: - wyjaśnia, dlaczego Francja prowadziła aktywną politykę w Europie Środkowo-Wschodniej; - charakteryzuje sytuację gospodarczą Wielkiej Brytanii w dwudziestoleciu międzywojennym; - charakteryzuje politykę zagraniczną Stanów Zjednoczonych w dwudziestoleciu międzywojennym; - wymienia problemy wewnętrzne Stanów Zjednoczonych	Uczeń: - charakteryzuje scenę polityczną we Francji w dwudziestoleciu międzywojennym; - charakteryzuje scenę polityczną Wielkiej Brytanii w dwudziestoleciu międzywojennym; - porównuje scenę polityczną we Francji i Wielkiej Brytanii w dwudziestoleciu międzywojennym	Uczeń: wyjaśnia przyczyny zmiany polityki migracyjnej Stanów Zjednoczonych w dwudziestoleciu międzywojennym w porównaniu z XIX w.

50.	Uczeń: - wymienia działania III Rzeszy mające na celu militaryzację państwa; - pokazuje na mapie rozrost terytorialny III Rzeszy; - wymienia postanowienia paktu Ribbentrop-Mołotow; - pokazuje na mapie tereny ekspansji Japonii	Uczeń: - przedstawia ekspansję III Rzeszy w drugiej połowie lat 30. XX w.; - przedstawia proces kształtowania się osi Rzym–Berlin–Tokio; - przedstawia politykę państw zachodnich wobec III Rzeszy	Uczeń: - przedstawia działania III Rzeszy, które łamały postanowienia traktatu wersalskiego; - przedstawia ekspansję Japonii na Dalekim Wschodzie; - wymienia przyczyny i skutki wojny domowej w Hiszpanii; - wyjaśnia znaczenie paktu Ribbentrop-Mołotow	Uczeń: - wyjaśnia, co ułatwiało Niemcom łamanie postanowień traktatu wersalskiego; - wyjaśnia znaczenie paktu antykominternowskiego i paktu stalowego dla powstania osi Rzym–Berlin–Tokio; - ocenia, czy polityka państw zachodnich wobec III Rzeszy przyniosła oczekiwane efekty; - przedstawia przebieg wojny domowej w Hiszpanii	Uczeń: - przedstawia udział Polaków w wojnie domowej w Hiszpanii; - przedstawia odbicie konfliktów z lat 30. XX w. (do wybuchu II wojny światowej) w literaturze i sztuce
51	Uczeń: - przeistawia wpływ postępu technicznego na życie codzienne ludzi; - wymienia przykładowych artystów tworzących w dwudziestoleciu międzywojennym; - przedstawia tematykę literatury dwudziestolecia międzywojennego i wymienia przykładowych pisarzy tego okresu	Uczeń: - przeistawia wpływ postępu technicznego na rozwój kultury; - przedstawia rozwój kinematografii w dwudziestoleciu międzywojennym - wymienia przykładowych artystów tworzących w dwudziestoleciu międzywojennym i przypisuje ich do odpowiednich nurtów w sztuce	Uczeń: - wyjaśnia, co przyczyniło się do rozwoju kultury masowej w dwudziestoleciu międzywojennym; - wymienia cechy nowych nurtów w sztuce i architekturze w dwudziestoleciu międzywojennym; - wymienia przykładowe dzieła sztuki i architektury dwudziestolecia międzywojennego oraz ich twórców; - wymienia osiągnięcia naukowe dwudziestolecia międzywojennego i naukowców	Uczeń: - na przykładach zabytków architektury dwudziestolecia międzywojennego wskazuje cechy stylu architektonicznego (np. modernizmu); - wyjaśnia, jaką rolę odgrywały literatura i film w propagandzie; - przedstawia rozwój nauki w dwudziestoleciu międzywojennym; - przedstawia rozwój muzyki w dwudziestoleciu międzywojennym	Uczeń: ocenia, czy artyści sceny i filmu stawali się idolami dla publiczności

VII. Polska w dwudziestoleciu międzywojennym

nr	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
----	---------------	-------------	-------	--------------	----------

52.	Uczeń: - wymienia postanowienia traktatu wersalskiego dotyczące ziem polskich; - wymienia wydarzenia, które wpłynęły na kształt polskiej granicy z Niemcami po I wojnie światowej; - przedstawia znaczenie Bitwy Warszawskiej; - wymienia postanowienia pokoju ryskiego; - pokazuje na mapie tereny sporne między Polską a Litwą i Czechosłowacją; - pokazuje na mapie granice II Rzeczypospolitej	Uczeń: - charakteryzuje proces kształtowania się polskiej granicy z Niemcami; - przedstawia, na czym polegała koncepcja federacyjna i inkorporacyjna; - wyjaśnia termin Orłęta Lwowskie; - wyjaśnia przyczyny sporu terytorialnego między Polską a Litwą i Czechosłowacją; - wymienia najważniejsze problemy państwa polskiego związane z kształtem jego granic	Uczeń: - wyjaśnia, co wpłynęło na wynik plebiscytu na Górnym Śląsku; - przedstawia przyczyny i przebieg wojny polsko-bolszewickiej; - charakteryzuje konflikt polsko-ukraiński w Galicji Wschodniej; - charakteryzuje problemy związane z kształtowaniem się granicy na Wileńszczyźnie; - przedstawia problemy II Rzeczypospolitej związane z kształtem granic odrodzonego państwa i działaniami, które je ukształtowały	Uczeń: - wyjaśnia, co wpłynęło na wynik plebiscytów na Warmii i Mazurach; - przedstawia szanse na realizację koncepcji dotyczących kształtu polskiej granicy wschodniej; - przedstawia próbę przejścia w Polsce władzy przez komunistów; - charakteryzuje problemy związane z kształtowaniem się granicy na Śląsku Cieszyńskim; - charakteryzuje rolę Rady Ambasadorów w kształtowaniu granic II Rzeczypospolitej	Uczeń: - wyjaśnia genezę i znaczenie terminów, którymi określa się Bitwę Warszawską; - charakteryzuje przedstawianie walk o granice odrodzonego państwa w sztuce
53.	Uczeń: - charakteryzuje prawo wyborcze do Sejmu Ustawodawczego; - wymienia uprawnienia sejmu i prezydenta na mocy konstytucji marcowej; - przebiega okoliczności wyboru Gabriela Narutowicza na Prezydenta II Rzeczypospolitej	Uczeń: - wymienia postanowienia małej konstytucji; - przedstawia układ sił w sejmie I kadencji i wynikające z niego problemy; - wyjaśnia, czym były pozaparlamentarne rządy fachowców i w jakich okolicznościach je powoływano	Uczeń: - wyjaśnia problemy związane z przeprowadzeniem wyborów do Sejmu Ustawodawczego; - porównuje pozycję władzy ustawodawczej i wykonawczej na mocy konstytucji marcowej; - wymienia zasady ustrojowe i prawa obywateli zawarte w konstytucji marcowej	Uczeń: - wyjaśnia, w jaki sposób zapobieżono istnieniu dwóch organów władzy reprezentujących Polaków wobec państw ententy; - porównuje pozycję Józefa Piłsudskiego jako Tymczasowego Naczelnika Państwa i Naczelnika Państwa; - charakteryzuje życie polityczne II Rzeczypospolitej w latach 20. XX w.	Uczeń: ocenia możliwości prowadzenia przez Polskę spójnej polityki wewnętrznej i zagranicznej przy częstych zmianach rządów w latach 20. XX w.

54.	Uczeń: - wymienia przykładowe skutki zamachu majowego; - przedstawia zmiany w kompetencjach sejmu i prezydenta wprowadzone na mocy konstytucji kwietniowej; - charakteryzuje politykę obozu sanacji wobec przeciwników politycznych; - wyjaśnia, jaką rolę odgrywał Bezpartyjny Blok Współpracy z Rządem	Uczeń: - wymienia przykładowe przyczyny zamachu majowego; - przedstawia zmiany w pozycji ustrojowej sejmu i prezydenta wprowadzone na mocy konstytucji kwietniowej; - przedstawia proces konsolidacji opozycji wobec rządów sanacji; - przedstawia scenę polityczną Polski w latach 30. XX w.	Uczeń: - charakteryzuje zamach majowy; - przedstawia zmiany ustrojowe wprowadzone przez nowelę sierpniową i konstytucję kwietniową; - charakteryzuje politykę wewnętrzną obozu sanacji; - charakteryzuje obóz sanacji po śmierci Józefa Piłsudskiego	Uczeń: - wyjaśnia, w jaki sposób powołanie rządu Chjeno-Piasta wpłynęło na to, że doszło do przewrotu majowego; - przedstawia stosunek różnych grup społecznych do działań Józefa Piłsudskiego; - ocenia pozycję Józefa Piłsudskiego w obozie sanacyjnym; - porównuje scenę polityczną Polski z lat 20. i 30. XX w.; - uzasadnia, że w Polsce po przewrocie majowym możemy mówić o reżimie autorytarnym	Uczeń: wyjaśnia, czy konstytucję kwietniową przyjęto zgodnie z zapisami konstytucji marcowej o zmianie konstytucji
55.	Uczeń: - wymienia problemy gospodarcze II Rzeczypospolitej w latach 20. XX w.; - wymienia reformy rządu Władysława Grabskiego; - przedstawia skutki wielkiego kryzysu gospodarczego w Polsce; - pokazuje na mapie obszar Polski A i Polski B	Uczeń: - przedstawia rolę Gdyni, magistrali węglowej i Centralnego Okręgu Przemysłowego; - wymienia założenia reformy rolnej z 1925 r.; - przedstawia przebieg wielkiego kryzysu gospodarczego w Polsce; - wyjaśnia pojęcia: Polska A i Polska B	Uczeń: - wyjaśnia podłoże problemów gospodarczych II Rzeczypospolitej w latach 20. XX w.; - przedstawia skutki wojny celnej z Niemcami; - przedstawia przyczyny przeprowadzenia reformy rolnej w II Rzeczypospolitej; - pokazuje na mapie ośrodki przemysłowe II Rzeczypospolitej; - wyjaśnia, dlaczego Polska długo odczuwała skutki wielkiego kryzysu gospodarczego	Uczeń: - ocenia skuteczność reform rządu Władysława Grabskiego; - przedstawia przyczyny wojny celnej z Niemcami; - przedstawia realizację reformy rolnej w II Rzeczypospolitej; - charakteryzuje rozwój przemysłu w II Rzeczypospolitej; - ocenia, w jakim stopniu udało się zmniejszyć różnice między Polską A i Polską B	Uczeń: - przedstawia wpływ prezydenta Ignacego Mościckiego na rozwój przemysłu; - wyjaśnia, co to były stawojki i skąd się wzięła ich nazwa

56.	Uczeń: • przedstawia strukturę społeczeństwa II Rzeczypospolitej (etniczną, religijną); • wymienia mniejszości narodowe zamieszkujące II Rzeczpospolitą i pokazuje na mapie rejony, które one zamieszkiwały; • przedstawia politykę władz II Rzeczypospolitej wobec mniejszości narodowych; • wymienia przyczyny emigracji polskiej w dwudziestoleciu międzywojennym	Uczeń: • przedstawia strukturę społeczeństwa II Rzeczypospolitej (zawodową); • charakteryzuje sytuację mniejszości ukraińskiej i żydowskiej w II Rzeczypospolitej; • wymienia kierunki i przedstawia charakter emigracji polskiej w dwudziestoleciu międzywojennym ; • przedstawia sytuację kobiet w II RP	Uczeń: • wyjaśnia, co wpływało na różnice między strukturą etniczną i religijną społeczeństwa II Rzeczypospolitej; • wyjaśnia przyczyny zmian w strukturze zawodowej społeczeństwa II Rzeczypospolitej; • charakteryzuje sytuację mniejszości białoruskiej i niemieckiej w II Rzeczypospolitej; • przedstawia stosunek społeczeństwa polskiego do mniejszości żydowskiej	Uczeń: • ocenia politykę władz II Rzeczypospolitej wobec mniejszości narodowych; • przedstawia stosunek społeczeństwa polskiego do mniejszości narodowych; • wyjaśnia, co wpływało na stosunek Polaków do poszczególnych mniejszości narodowych	Uczeń: • przedstawia przykłady wyboru różnych tożsamości narodowych wśród członków jednej rodziny; • wyjaśnia, jakie mogły być tego przyczyny i konsekwencje
57.	Uczeń: • wymienia przykładowych twórców i ich dzieła z dziedziny literatury, malarstwa i muzyki; • wymienia przykładowe zabytki architektury modernistycznej w Polsce; • pokazuje na mapie miasta uniwersyteckie w II Rzeczypospolitej	Uczeń: • przedstawia rozwój kultury masowej w II Rzeczypospolitej; • wymienia osiągnięcia Polaków (obywateli II RP) w dziedzinie kultury i nauki; • na przykładach zabytków architektury modernistycznej w Polsce pokazuje cechy stylu	Uczeń: • wymienia pisarzy i malarzy dwudziestolecia międzywojennego i przypisuje ich do odpowiedniej grupy literackiej lub nurtu w malarstwie; • wymienia artystów związanych z kulturą masową (filmem, kabaretem, piosenką); • charakteryzuje architekturę dwudziestolecia międzywojennego	Uczeń: • przedstawia rozwój muzyki w dwudziestoleciu międzywojennym; • przedstawia rozwój szkolnictwa i zmiany, które w nim zachodziły, w II Rzeczypospolitej; • wyjaśnia, co wpływało na rozwój kultury w Polsce w okresie dwudziestolecia międzywojennego	Uczeń: • wyjaśnia, za co Kazimierz Wierzyński otrzymał medal olimpijski

58.	Uczeń: • przedstawia stosunki Polski z Niemcami w dwudziestoleciu międzywojennym; • wymienia sojuszników Polski w dwudziestoleciu międzywojennym; • wymienia żądania Niemców wobec Polski pod koniec lat 30. XX w.; • wyjaśnia, na czym polegała koncepcja Międzymorza	Uczeń: • wymienia przyczyny konfliktów II Rzeczypospolitej z sąsiadami; • przedstawia stosunki Polski ze Związkiem Sowieckim w dwudziestoleciu międzywojennym • przedstawia pozycję geopolityczną Polski przed wybuchem II wojny światowej; • wyjaśnia, na czym polegała polityka równowagi	Uczeń: • wyjaśnia, co wpływało na kształt stosunków polsko-niemieckich w dwudziestoleciu międzywojennym; • wyjaśnia, dlaczego Francja była sojusznikiem II Rzeczypospolitej; • charakteryzuje politykę zagraniczną II Rzeczypospolitej w okresie sanacji; • przedstawia zmiany w polityce Hitlera wobec Rzeczypospolitej	Uczeń: • wyjaśnia, co wpływało na kształt stosunków polsko-sowieckich w dwudziestoleciu międzywojennym; • wyjaśnia, co wpłynęło na zmianę stosunku Wielkiej Brytanii do Polski w latach 30. XX w.; • wyjaśnia, co wpłynęło na zmiany w polityce Hitlera wobec Rzeczypospolitej	Uczeń: • wyjaśnia, dlaczego w prasie międzynarodowej porównywano działania władz polskich w polityce zagranicznej z działaniami III Rzeszy
-----	---	--	---	--	--